

Læreren som autoritet – Hvilken form for autoritetsudøvelse har lærere i dag?

<https://politiken.dk/debat/art5584951/Mine-kammerater-har-ingen-respekt-for-vores-l%C3%A6rere>

Projekt Forskerspirer 2025	
Titel	Læreren som autoritet – hvilken form for autoritetsudøvelse har lærere i dag?
Identifikationskode	CC053
Navn	Manya Ding
Gymnasium	Herlufsholm Gymnasium
Fagområde	SAMF

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	1
Problemformulering og formål.....	2
Teori og begreber	3
Metodevalg.....	4
Fremgangsmåden for projektets udførelse.....	7
Konklusion og perspektivering	8
Anerkendelse	9
Litteraturliste	10
Bilag 1 (Budget)	11
Bilag 2 (Tidsramme).....	12
Bilag 3 (Interviewguide til semistruktureret fokusgruppeinterview)	13
Bilag 4 (Kvalitativt spørgeskema)	16
Bilag 5 (Interaktionsanalyse-skema)	22

Indledning

Hvad forstås aktuelt ved autoritet i det danske gymnasium?

Dette spørgsmål er der for få undersøgelser på, hvilket kalder på en kvalitativ belysning af, hvad elever og lærere forstår ved legitim autoritetsudøvelse i dag.

Størstedelen af eksisterende forskning beskæftiger sig med internationale skolekontekster, der ikke kan overføres direkte til et dansk gymnasie. Medens der findes forskning, der dokumenterer opfattelsen af læreren som autoritet i kontekst af klasserumsledelse og lærer-elev-relationer, mangles forskning, der belyser, hvilken autoritet lærere faktisk har på danske gymnasier samt hvordan autoritet praktiseres og opleves i undervisningen som et afgrænset fænomen i forskellige socioøkonomiske og geografiske miljøer.

Min nysgerrighed udspringer fra, at jeg har observeret og oplevet en stigende grad af uro og læreropposition blandt min generation både i gymnasiet og i folkeskolen. Forskningen peger på, at lærerens autoritet er en vigtig faktor for de studerendes akademiske resultater¹, engagement i skolen og motivationen til at lære.² Det er derfor vigtigt at have indsigt i hvad der af elever og lærere opfattes som legitime former for autoritetsudøvelse, som et led til en større forståelseshorisont af hvordan det påvirker klasserummets stemning, elevroller og lærerroller – heraf pragmatisk og kommunikativ validitet, da læreren som autoritet er en evindelig del af hverdagen for studerende.³

¹ Elliott, 2009

² Hen & Goroshit, 2016

³ Hu & Lü, 2021

Problemformulering og formål

Formålet med projektet er at undersøge hvilken/hvilke form(er) for autoritet lærere har på danske gymnasier, hvordan den/de praktiseres samt hvordan det opleves af elever og lærere i kontekst af geografiske placeringer og socioøkonomiske sammenhænge. Projektet tager konteksten for private/offentlige danske gymnasier, landdistrikter/byområder samt velstående/udsatte områder i betragtning. Det kan indikere mønstre i, om der er bestemte elevgrupper, som ser lærerens autoritetsform mere positivt eller negativt end andre elevgrupper. Projektet vil bidrage med viden om hvad der opfattes som legitime former for autoritetsudøvelse, og hvad det gør ved klasserummets stemning, undervisningsrum, undervisningsformer, elevers oplevelser, deltagelsesmuligheder og motivation. Det kan også bruges til at forstå elevers trivsel og frafald samt gymnasielæreres arbejdsglæde eller demotivation.

På baggrund af dette, vil projektet besvare overspørgsmålet:

”Hvilken autoritetsform udøves af danske gymnasielærere, og hvordan opleves de af elever og lærere?”

Hvortil der tilhører disse underspørgsmål:

- På hvilken måde praktiserer gymnasielærere autoritet?
- Hvordan opleves læreres autoritetsudøvelse af gymnasieelever og lærere?
- Er der forskelle i udøvelse og oplevelse af autoritet mellem gymnasier i byområder versus landdistrikter?
- Er der forskelle i udøvelse og oplevelse af autoritet mellem gymnasier i velstående versus udsatte områder?
- Er der forskelle i udøvelse og oplevelse af autoritet mellem private og offentlige gymnasier?

Projektets målgruppe er afgrænset til at være elever på danske gymnasier, da der vil forekomme kulturelle forskelle på læreres autoritetsudøvelse og elevers opfattelse af læreren – eksempelvis hvordan lærere i USA adresseres med ”Mr.”, ”Ms.” eller ”Mrs.”. På den anden side former fravalget en mere repræsentativ svargruppe i en gymnasiesammenhæng. Desuden giver det muligheder for at lave komparative analyser med eksisterende forskning i en kontekst med eksempelvis grundskoleelever eller elever på andre erhvervsuddannelser, hvilket bidrager med nuancer til eksisterende vidensgrundlag.

Teori og begreber

Autoritet

En konkret og kort sociologisk definition af *autoritet* lyder på en legitim magt, der består af en aktør, som bestemmer over andre, idet disse andre accepterer og anerkender autoriteten som legitim. Folket underordner sig ud fra egen vilje til lydighed, hvor brugen af rå magt, fysisk tvang eller trusler er unødvendigt.⁴ Dette projekt kredser om begrebet *læreren som autoritet*, der defineres som magt uden tvang, der anerkendes af elever på grund af dets oplevede legitimitet. Læreren som autoritet konstrueres gennem dynamiske lærer-elev-relationer, der kredser om en moralsk orden, en slags symbolsk kontrol, som omsætter magtrelationer til pædagogisk diskurs og pædagogisk diskurs til magtrelationer.⁵

Max Webers autoritetstyper

I dette projekt, vil jeg trække på Webers opdelinger som en overordnet teori, men ikke som en teoretisk model, der skal bekræftes eller være styrende, idet målet er at forstå hvilken/hvilke form(er) for lærerautoritet, der aktuelt råder i gymnasiet. På den ene side bidrager Webers teori med tydelige, simplificeret autoritetsformer, der kan optræde i sammenhænge uden for gymnasiet, hvilket agerer som grove skitser af bestemte autoritetsarketyper. På den anden side er Weber fra en anden tid, som muliggør en udvidelse af modellen og en kritisk tilgang til behandlingen af data, idet synet og udøvelsen af autoritet har ændret sig siden da.

Weber skelner mellem tre forklaringer på, hvordan en person eller et styre kan opnå politisk legitimitet:

- *Den traditionsbundne autoritet*: Lederens legitimitet fås gennem traditioner og vaner, idet det altid har været sådan. Autoritetsudøveren forventer respekt og lydighed, da der eksisterer en tradition for hierarkisk underkastelse.⁶
- *Den karismatiske autoritet*: Autoritetsudøveren opnår sin legitimitet på baggrund af sin karisma og personlig udstråling, som ikke altid har noget med den sociale position at gøre. Evnen til at appellere direkte og personligt til folket er essentielt, og det afhænger af lederskabskvaliteterne, som han/hun besidder.⁷

⁴ Andersen, 2025

⁵ Hu & Lü, 2021

⁶ Weber, 2019, s. 226

⁷ Ibid., s. 241

- *Den legale-rationelle autoritet:* Legitimiteten er baseret på en række forfatningsmæssige principper, der styrer og begrænser ledelsens adfærd. Lydigheden af love og regler opfattes som en pligt, der skal opfyldes.⁸

Webers teori er blevet videreført – heriblandt af Mary Haywood Metz (1978), hvor hun supplerer med en pædagogisk dimension, som indebærer lærerens viden om faget, moralsk autoritet og pædagogisk ekspertise, der hentyder til læreren som en rollemodel med en god adfærd og karisma.⁹

Videreførelsen nuancerer forståelsen af forskellige lærerautoriteter, der kan optræde i en gymnasiesammenhæng og fungerer som en overordnet model for hvilke autoritetstyper der forventes at møde i gymnasiet. Igen kan andre eller nye sammensætninger af autoritetstyper opstå i analysedelen.

Metodevalg

Projektet er designet som en kvalitativ undersøgelse, fordi hovedfokus er at undersøge, hvad der i dagens Danmark forstås ved autoritet, og hvordan denne udøves og opleves på danske gymnasier af elever og lærere. Metodisk vil forskningen gribes an fra tre vinkler: deltagerobservation, semistruktureret fokusgruppeinterview og kvalitativt spørgeskema.

Deltagerobservationen foregår direkte i den sociale kontekst, klasserummet, som giver et skarpt indblik i, hvad gymnasieelever udtrykker sig for i de dybdegående interviews, og hvad de faktisk gør i klasserummet.¹⁰ Der gøres brug af en total observatør, hvor observatøren er mere distanceret til den kontekst som undersøges, og der observeres uden at interagere med den praksis, som undersøges – en slags ”flue på væggen”.¹¹ Jeg tager ud til felten på tre forskellige gymnasier, tre forskellige steder i landet, for at holde det overskueligt i forhold til projektets omfang. De tre gymnasier adskiller sig fra hinanden, idet de er i forskellige geografiske og socioøkonomiske miljøer. Der laves induktivdrevne observationer og analyser, hvor jeg går åbent til værks og lader observationerne føre vej til tematiske fund.¹² I løbet af en måned følges hverdagen i henholdsvis en 1.g, 2.g og 3.g klasse, hvor jeg, observatøren, deltager i tilfældige timer for at betragte elevers og læreres interaktioner med hinanden.¹³

⁸ Weber, 2019, s. 218

⁹ Metz, 2022, s. 45-52

¹⁰ Kristensen & Hussain, 2019

¹¹ Krogstrup & Kristiansen, 2015

¹² Sunesen, 2020

¹³ Kristensen & Hussain, 2019, s. 179-180

Det semistruktureret fokusgruppeinterview tillader, at en gruppesituation kan indbyde til en yderligere refleksion samt uddybende og nuancerede svar. Der opstår en mangefacetteret belysning af emnet under selvkørende rammer, hvor deltagerne inspirerer hinanden.¹⁴ Derudover produceres data på gruppe- og individniveau, der ikke kan frembringes med andre metoder, da data er kontekstafhængig og reflekterer en gruppedynamik i en gymnasieklasse.¹⁵ Fokusgruppeinterviewet er fordelagtigt for at få adgang til et førstepersonsperspektiv fra gymnasieelevers oplevelse af læreren som autoritet og deres autoritetsform, da gymnasielever besidder egne erfaringer af den kulturelle sammenhæng, som vedkommende er en del af.¹⁶ Der er fokus på gruppedynamikker mellem elever og lærere, idet der opstår synspunkter og/eller diskussioner, som projektet søger at belyse, når deltagerne udsættes for fælles stimuli ved at facilitatoren stiller spørgsmål.¹⁷ Selvom hovedfokus er på eleverne, er det også interessant at få læreres udtalelser om, hvordan de fortolker rummet, deres oplevelser af elevinteraktioner samt deres opfattelse af egne muligheder og evner som lærer. Derfor medtages de lærere, der har en given klasse mest i de observerede klasser, i et interview ved siden af fokusgruppeinterviewet. Sproget er det afgørende konversationsmedium i interviewforskning. Interviewene kommunikerer ansigt til ansigt, hvilket tillader at observere respondenternes kropssprog og lignende, der ellers ikke ville blive medtaget, hvis interviewet eksempelvis udføres elektronisk. Derudover giver det mulighed for opfølgende spørgsmål til at uddybe respondenternes svar.¹⁸ Kritik af denne metode kan være, at holdninger dannes interaktivt i gruppesammenhængen, og at nogle elever kan føle sig tvunget til at sige det samme som andre. Dette er ikke et problem, da der suppleres med et kvalitativt spørgeskema med samme spørgsmål som fokusgruppeinterviewet, så den enkelte elev kan svare uafhængigt af andre. Derudover kan facilitatoren spørge ind til en respondent i et opfølgende individuelt interview, hvis det observeres/antages, at en respondent holder noget tilbage fra gruppesituationen. Udvælgelseskriterierne for respondenterne til fokusgruppeinterviewet er, at der skal være én kvindelig stx elev og én mandlig stx elev fra en naturvidenskabelig, samfundsvidenskabelig og humanistisk studieretning i henholdsvis 1.g, 2.g og 3.g ($N = 18$). Den kunstneriske studieretning medtages ikke, fordi ikke alle gymnasier har denne oprettet.

¹⁴ P. Dahler-Larsen & A. M. Dahler-Larsen, 1999, s. 3

¹⁵ Kristensen & Hussain, 2019, s. 134

¹⁶ Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 99

¹⁷ Kristensen & Hussain, 2019, s. 134

¹⁸ Ibid., 2019

Det kvalitative spørgeskema anvendes, fordi det muliggør kontakt med mange mennesker og stiller de samme spørgsmål på tværs af forhold som geografi og økonomi.¹⁹

Både fokusgruppeinterviewet og spørgeskemaet vil tage udgangspunkt i observationerne for at undersøge om det observerede er usædvanlige tilfælde, eller om det eksempelvis handler om den geografiske placering af gymnasiet eller en bestemt socioøkonomisk kontekst.

For at sikre diversitet mellem elevgrupper i offentlige/private gymnasier, velstående/udsatte områder og landdistrikter/byområder vil deltagere fra Skive Gymnasium og HF, Bagsværd Kostskole og Gymnasium samt Nyborg Gymnasium rekrutteres. Det forsøges at dække størstedelen af Danmark med ét gymnasium fra Region Hovedstaden, Region Syddanmark samt Region Midtjylland. Det kan ikke undgås, at nogle geografiske områder udelades, da det ville blive for omfangsrigt. Kriterierne for udvælgelsen af gymnasier tager udgangspunkt i geografiske placeringer og socioøkonomiske forskelle: Skive Gymnasium og HF vælges, da det er et offentligt gymnasie beliggende i en landkommune, Bagsværd Kostskole og Gymnasium udvælges, fordi det er et privat gymnasium beliggende i et storbyområde og Nyborg vælges, fordi det er et offentligt gymnasie. Land- og byområder afgøres af antallet af indbyggere og jobtilgængelighed fra en tabel af Danmarks Statistik.²⁰ En udvidelse af listen af gymnasier ville naturligvis forbedre repræsentativiteten og variationen af projektet.

¹⁹ Ibid., 2019

²⁰ Danmarks Statistik, 2024

Fremgangsmåden for projektets udførelse

Den kvalitative forskningsproces inddeles i fire faser efter Svend Brinkmann: den indledende design fase, datagenereringsfasen, den analytiske fase og rapporteringsfasen.²¹ Som følge af et omfangsrigt metodearbejde forventes projektets gennemførelse at tage 19 måneder (se bilag 1 og 2 for projektets budget og tidsramme).

I *den indledende designfase* laves et teoretisk og metodisk forarbejde, hvorefter der henvendes til nøglepersoner via e-mail (skolebestyrelsen og lærere) på de valgte gymnasier, hvor deltagerobservationen skal foregå. Fokusgruppeinterviewene skal tage afsæt i observationerne, så der er mulighed for inddragelse af konkrete situationer, hvor der kan stilles spørgsmål til konkrete interaktioner mellem lærere og elever. Det forventes, at respondenterne stiller én time til rådighed til interviewet. Derefter indgås en aftale med respondenterne ($N = 18$) om anonymitet og samtykke til at optage interviewsamtalen på diktafon. Det kvalitative spørgeskema trækker også på observationerne, idet et større antal svar kan afgøre om det observerede er usædvanligt eller peger på generelle former for autoritetsudøvelse/autoritetsudfordring på de konkrete gymnasier. Med usædvanligt menes der, om det handler om det konkrete gymnasiums geografiske eller socioøkonomiske miljø.

Datagenereringsfasen indebærer selve udførelsen af først deltagerobservationen, de semistrukturerede fokusgruppeinterviews og derefter det kvalitative spørgeskema. I deltagerobservationen tages der feltnoter, som består af observationer, tanker og refleksioner over den indsamlede viden om elevers- og læreres væremåde i undervisningen (se bilag 5 for et interaktionsanalyse-skema). Derefter foretages tre fokusgruppeinterview på hvert gymnasie ud fra en interviewguide (se bilag 3). For at sikre tillid og lyst hos respondenterne til at fortælle om deres situationsbaserede erfaringer, er det vigtigt at være opmærksom på venlighed, høflighed, ydmyghed, åbent kropssprog og aktiv lytning.²² Et let forståeligt sprog anvendes til interviewene. Angående de kvalitative spørgeskemaer, vil disse blive udsendt på de tre gymnasier, hvor så mange respondenter som muligt besvarer spørgeskemaet (se bilag 4).

²¹ Brinkmann & Tanggaard, 2020, s. 595

²² Kristensen & Hussain, 2019, s. 106

I *den analytiske fase* transskriberes, kodes og analyseres de semistrukturerede fokusgruppeinterviews, deltagerobservationerne og det kvalitative spørgeskema hver for sig. Først gennemlæses materialet flere gange, hvorefter jeg laver en datadreven kodning, som opstår induktivt af selve materialet.²³ Derefter skrives første udkast til en analyse for hver af metoderne, hvorefter der udarbejdes en synopsis om hovedpointen i analysen for at opnå en klarere og strammere struktur med nuanceringer. Slutteligt samles de tre analyser til én.

I *rapporteringsfasen* forventes det, at projektet vil resultere i to forskningsartikler: en om den/de aktuelle form(er) for autoritetsudøvelse og opfattelser af legitim autoritet i gymnasier hos elever og lærere, samt en artikel om hvorvidt der kan identificeres forskelle i autoritetsudøvelse og opfattelser af autoritet i forskellige geografiske placeringer og socioøkonomiske sammenhænge.

Konklusion og perspektivering

Det forventes at finde frem til hvad elever anser for legitim autoritetsudøvelse hos gymnasielærere på stx uddannelser i dag. Resultaterne fra deltagerobservationerne, de semistrukturerede fokusgruppeinterviews og det kvalitative spørgeskema vil bidrage med ny viden: gælder autoritetsformen/autoritetsformerne i hele Danmark, eller er den/de afhængige af geografiske placeringer eller socioøkonomiske forhold?

Resultaterne vil give en indsigt i, hvad den pågældende autoritetsudøvelse gør ved klasserummets stemning, ved undervisningsforløb, ved elevers muligheder for påvirkning af undervisningen og ikke mindst ved elevers motivation. Derudover kan resultaterne bruges til at forstå elevers trivsel eller frafald og læreres arbejdsglæde eller demotivation. Brugen af et semistruktureret fokusgruppeinterview forventes også at kunne udsige noget om problemformuleringen – hvis respondenterne synes emnet er kedeligt, eller hvis nogle elevgrupper favoriserer bestemte udsagn og forfordeler andre udsagn.

Med det sagt, vil det være yderst interessant at foretage komparative analyser mellem Danmark og andre lande for at undersøge forskelle og/eller ligheder på oplevelsen af lærere som autoritet i dag. Ydermere vil det være oplagt at bygge videre på eksisterende forskning i en kontekst med grundskoleelever, elever på andre erhvervsuddannelser og på specialskoler.

²³ Kristensen & Hussain, 2019, s. 106

Anerkendelse

Først og fremmest vil jeg takke min Forskerspirerkontakt, professor MSO Eva Gulløv ved Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse i Pædagogisk Antropologi ved Aarhus Universitet. Tak for din uundværlige hjælp og dine værdifulde indsigter i emnet.

Derudover vil jeg takke min skolekoordinator og lærer i religion og historie, Peter Neidel ved Herlufsholm Skole for sparring, støtte og engagement gennem hele projektets forløb.

Tak til teamet bag Forskerspirer for at give mig brugbare metoder og værktøjer til fremtidig brug og af hjertet tak til min familie og mine venner for deres opbakning og interesse.

Litteraturliste

- Andersen, H. (2025, 21. august). Autoritet. I: *lex.dk*. Lokaliseret den 21. oktober 2025 på <https://lex.dk/autoritet>
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (Red.). (2020). *Kvalitative metoder: En grundbog* (3. udg.). Hans Reitzel.
- Dahler-Larsen, P. & Dahler-Larsen, A. M. (1999). Fokusgrupper i teori og praksis. *Politologiske Skrifter*, (2).
https://www.sdu.dk/~media/Files/Om_SDU/Institutter/Statskundskab/Skriftserie/99PDL2.ashx
- Danmarks Statistik. (2024, 2. februar). *Unge fra landkommuner tager oftest en erhvervsuddannelse*.
<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2024/2024-02-05-unge-fra-landkomm-tager-oftest-eud>
- Elliott, J. G. (2009, 16. november). The nature of teacher authority and teacher expertise. *Support for Learning*, s. 197-203. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9604.2009.01429.x>
- Hen, M. & Goroshit, M. (2016). Social-emotional competencies among teacher: An examination of interrelationships. *Cogent Education*, s. 1-9. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2016.1151996>
- Hu, J. & Lü, L. (2021, 4. august). Understanding Teacher Authority. *Journal of Education and Development*, (2). <https://doi.org/10.20849/jed.v5i2.916>
- Juul Kristensen, C. & Hussain, M. A. (Red.). (2019). *Metoder i samfundsvidenskaberne* (2. udg.). Samfundslitteratur. (Originalværk udgivet 2016)
- Krogstrup, H. K. & Kristiansen, S. (2015). *Deltagende observation* (2. udg.). Hans Reitzel. (Originalværk udgivet 1999)
- Kaa Sunesen, M. S. (2020). *Sådan laver du undersøgelser: Videnskabsteori, metode og analyse*. Hans Reitzel. (Originalværk udgivet 2020)
- Metz, M. H. (2022). *Classrooms and Corridors: The Crisis of Authority in Desegregated Secondary Schools*. University of California Press.
- Weber, M. (2019). *Economy and Society*. Harvard University Press. (Originalværk udgivet 1921)
- Aagerup, L. (2022). *Pædagogens undersøgelsesmetoder* (2. udg.). Hans Reitzel. (Originalværk udgivet 2015)

Bilag 1 (*Budget*)

<i>Udgift</i>	<i>Beløb (DKK)</i>
Kursus i fokusgruppeinterview (webinar)	1.500
Transport til og fra Skive, Bagsværd og Nyborg, hvor interviewene afholdes i udlånte lokaler på gymnasierne	1.100
Gaver til deltagerne, Forskerspirerkontakt og skolekoordinator (for en værdi af 200 kr. pr. deltager)	4.000
I alt	6.600

Bilag 2 (*Tidsramme*)

<i>Fase</i>	<i>Varighed (cirka)</i>
1: Den indledende design fase	3 måneder
2: Datagenereringsfase	3 måneder
• Deltagerobservation	1 måneder
• Semistruktureret interview	1 måned
• Kvalitative spørgeskemaer	1 måned
3: Den analytiske fase	3 måneder
4: Rapporteringsfase	10 måneder
I alt	19 måneder

Bilag 3 (*Interviewguide til semistruktureret fokusgruppeinterview*)

Introduktion til deltagerne
<i>Introduktion:</i> Forskningsprojektet handler om hvilken autoritetsform, der udøves af danske gymnasielærere, og hvordan de opleves af elever. <i>Anonymitet:</i> Navne anonymiseres <i>Lydoptagelse:</i> Interviewet bliver optaget på diktafonen og transskriberet. Gennemlæsning af transskriptionen er muligt ved tilsendelse. <i>Interviewets indhold:</i> Elevers oplevelser med deres læreres autoritet, og hvordan lærere bruger deres lærerautoritet i undervisningslokalerne. <i>Tid:</i> Maksimalt 1 time <i>Interviewets fremgangsmåde:</i> Interviewet udføres via. en interviewguide. Det kommer til at foregå som en åben dialog mellem respondenterne, som gerne må give eksempler fra oplevelser i timerne fra dagen, interviewet udføres eller tidligere. Eleverne taler frit i fokusgrupperne og giver plads til hinandens kommentarer og input. Hvis dem der interviewes, går i stå, hjælper interviewer samtalen i gang. Ellers forbliver interviewer uden for samtalen. <i>Introduktionsrunde:</i> Dem der interviewes, præsenterer studieretning, klasse, alder samt by.

Spørgsmål	Spørgsmål
Læreres autoritetsudøvelse	1. "Hvordan oplever I, jeres lærere tager styringen i timen, hvis der opstår uro/larm? Tænk for eksempel på timer, du har haft i dag. Fortæl gerne hvilket fagområde, læreren underviser i." 2. "Når jeres lærere tager styringen, hvilken måde er det på? For eksempel med en hård hånd eller foregår det roligt. Tænk gerne på konkrete eksempler." 3. "Opfatter I, at I er på lige fod/i øjenhøjde med jeres lærere? Hvis ja, hvilken betydning har det for jer, at I er i øjenhøjde med jeres lærere?" 4. "Hvad er det, der får jer til at respektere en lærer? Er det deres personlige udstråling, deres kompetencer eller noget tredje?" 5. "Udsteder jeres lærere regler for undervisningen – eksempelvis regler for skærmb brug og andet? Hvis

	ja, oplever I, at reglerne udstedes tydeligt, og om der er konsekvenser ved overtrædelse? For eksempel hvis en lærer sender et "lærerblik" eller hæver stemmen."
Læreres undervisningsform	1. "Når en lærer kommer ind i klasselokalet, hvordan oplever I, at læreren forsøger at etablere en autoritet i timens begyndelse (tage styringen)?" 2. "Oplever I, at jeres lærere strukturerer undervisningen på en måde, hvor de tager styringen eller er der også elevinddragelse?" (Med elevinddragelse menes der, om I kan give forslag til hvordan undervisningen kan foregå.) 3. "Oplever I, at jeres lærere har en tendens til at have en bestemt undervisningsform? For eksempel tavle undervisning?" 4. "Hvordan har I det med den bestemte undervisningsform? Er det okay, kedeligt, sjovt eller noget tredje?"
Motivation	1. "Er der noget som jeres lærere gør, der motiverer jer til at deltage mere i undervisningen? Eksempelvis at anerkende, når man siger noget rigtigt." 2. "Hvordan reagerer jeres lærere, hvis I siger noget forkert?" 3. "Virker jeres lærere motiveret i undervisningen, og hvordan oplever I, det kommer til udtryk?" 4. "Oplever I, at jeres læreres motivation har betydning for jeres egen motivation? Hvis ja, uddyb venligst."
Trivsel	1. "Oplever I, at jeres lærere inkluderer alle i undervisningen? For eksempel hvis en klassekammerat er i dårligt humør, giver jeres lærere så plads til eleven?" 2. "Oplever I, at I kommer i bedre humør, når I har en/nogle bestemte lærer(e)?"

	3. "Hvis ja, hvordan får jeres lærere jer til at komme i bedre humør? Er det deres personlighed, undervisningsform eller noget tredje?"
Sikring af fortolkning og forståelse (validation) Spørges efter hvert tema	"Er det rigtigt forstået, at I mener..."
Afslutning	"Jeg har ikke flere spørgsmål. Har I noget, I vil tilføje, som vi ikke har været inde på? Tak for jeres input og tid."

Bilag 4 (*Kvalitativt spørgeskema*)

Læreren som autoritet - Hvilken form for autoritetsudøvelse har lærere i dag?

Forskningsprojektet handler om hvilken autoritetsform, der udøves af danske gymnasielærere, og hvordan de opleves af elever.

Jeg er interesseret i jeres oplevelser, da I er eksperterne i feltet til at få en forståelse af elevernes oplevelser. Skriv endelig alle jeres oplevelser/tanker/refleksioner. Der er ingen forkerte svar.

Det forventes at spørgeskemaet vil tage omtrent 15 - 20 minutter.

Jeres navne anonymiseres.

* Spørgsmålet er obligatorisk

1. Navn på gymnasie *

2. Studieretning *

3. Klasse (1.g, 2.g eller 3.g) *

4. Alder *

5. Hvad er den højeste uddannelse, dine forældre/en af dem har gennemført? *

Markér alle, du er enig i.

- ☐ Grundskole (folkeskole)
☐ Erhvervsuddannelse (fx tømrer, frisør, sosu-assistent)
☐ Gymnasial uddannelse (fx STX, HHX, HTX, HF)
☐ Kort videregående uddannelse (fx erhvervsakademiuddannelse – laborant, markedsføringsøkonom, datamatiker)
☐ Mellemlang videregående uddannelse (fx lærer, sygeplejerske, pædagog)
☐ Lang videregående uddannelse (universitet – fx kandidat, læge, jurist, civilingeniør, cand.merc.)
☐ Forskeruddannelse (ph.d.)
☐ Andet: _____

6. Hvordan oplever du, dine lærere tager styringen i timen, hvis der opstår uro/larm? Tænk gerne tilbage på konkrete eksempler fra eksempelvis i dag. Skriv gerne hvilket fag, læreren underviser i. *

7. Når dine lærere tager styringen, hvilken måde er det på? For eksempel med en hård hånd, eller foregår det roligt? Tænk gerne på konkrete eksempler. *

8. Opfatter du, at du er på lige fod/i øjenhøjde med dine lærere? Hvis ja, hvilken betydning har det for dig, at du er i øjenhøjde med dine lærere? *

9. Hvad er det, der får dig til at respektere en lærer? Er det deres personlige udstråling, deres kompetencer eller noget tredje? *

10. Udsteder dine lærere regler for undervisningen – eksempelvis regler for skærmbrug og andet? Hvis ja, oplever du, at reglerne er tydelige, og er der konsekvenser ved overtrædelse? For eksempel hvis en lærer sender et "lærerblik" eller hæver stemmen. *

11. Når dine lærere kommer ind i klasselokalet, hvordan oplever du, at din lærer forsøger at etablere en autoritet i timens begyndelse (tage styringen)? ★
 Eksempelvis hvis din lærer begynder at tale, og så bliver der ro i klassen.

12. Oplever du, at dine lærere strukturerer undervisningen på en måde, hvor de tager styringen eller er der også elevinddragelse? (Med elevinddragelse menes der, om I kan give forslag til hvordan undervisningen kan foregå.) ★

13. Oplever du, at dine lærere har en tendens til at have en bestemt undervisningsform? (For eksempel tavle undervisning). Hvordan har du det med det? Er det okay, kedeligt, sjovt eller noget tredje? ★

14. Er der noget som dine lærere gør, der motiverer dig til at deltage mere i undervisningen, eksempelvis at anerkende, når du siger noget rigtigt. *

15. Hvordan reagerer dine lærere, hvis du siger noget forkert? *

16. Virker dine lærere motiveret i undervisningen, og hvordan oplever du, det kommer til udtryk? *

17. Oplever du, at dine læreres motivation har betydning for din egen motivation? *
Uddyb gerne på hvilken måde.

18. Oplever du, at dine lærere inkluderer alle i undervisningen, for eksempel hvis en klassekammerat er i dårligt humør, giver dine lærere plads til eleven? *

19. Oplever du, at du kommer i bedre humør, når du har en/nogle bestemt(e) lærere? Hvis ja, hvordan får dine lærere dig til at komme i bedre humør? Er det deres personlighed, undervisningsform eller noget tredje? *

Dette indhold er hverken oprettet eller godkendt af Google.

Google Analyse

Bilag 5 (*Interaktionsanalyse-skema*)

Præsentation af situationen, sted, tid, tilstedeværende og væsentlige forudgående begivenheder. Eks. "Læren er i gang med taleundervisning, og en af eleverne (elev A) rækker hånden op..."				
Lærer	Elev A	Elev B	Elev C	Elev D
Notér eks. Stemmeleje, ansigtsudtryk mm.				

(Agerup, 2015, s. 77)